

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

در آمدی بر دستور زبان سمنانی

رحیم معماریان

انتشارات حبله رود

۱۳۹۷

سرشناسه	معماریان، رحیم، ۱۳۲۷-
عنوان و نام پدیدآور	درآمدی بر دستور زبان سمنانی / رحیم معماریان
مشخصات نشر	سمنان: انتشارات حبله رود، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۰۱ص:.
شابک	۵-۵۵-۸۷۸۴-۶۰۰-۹۷۸: ۱۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فیا:
یادداشت	این اثر با حمایت «مؤسسه فرهنگی هنری سمن بویان سمنان» منتشر شده است.
موضوع	سمنانی -- دستور
موضوع	Semnani dialecti - Grammar
سازمان اسناد و کتابخانه ملی	مؤسسه فرهنگی هنری سمن بویان سمنان
کتابخانه	۱۳۹۷م ۷۲ص/ PIR۳۲۷۹
رده بندی دیکی	منغ ۴۹۶:
شماره کتابخانه ملی	۵۳۶۶۶۷۲:

شناسنامه

درآمدی بر دستور زبان سمنانی

رحیم معماریان

ناشر: حبله رود

چاپ نخست، ۱۳۹۷

شابک: ۵-۵۵-۸۷۸۴-۶۰۰-۹۷۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

صفحه‌آرایی: محمدتقی رهبری فرد

طرح روی جلد: حامد مداح

چاپ و صحافی: زلال کوثر قم

قیمت: ده هزار تومان

این اثر با حمایت مؤسسه فرهنگی هنری سمن بویان سمنان منتشر شده است.

انتشارات حبله رود

سمنان: بلوار وب عصر (عج)

جنب مسجد آیت الله (ص)

www.hablerood.ir

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۴	اشاره
۷	صف افعال در زبان سمنانی
۹	۱- افعال مثبت
۱۰	۲- افعال انتخاب کار
۱۱	۳- افعال دو وجهی
۱۷	تعدد افعال در زبان سمنانی (نسبت به افعال فارسی)
۱۹	گروه اول
۲۰	گروه دوم
۲۲	گروه سوم
۲۴	گروه چهارم
۲۷	منفی کردن افعال در زبان سمنانی
۲۹	۱- منفی کردن افعال مضارع اخباری
۳۱	۲- منفی کردن افعال مضارع الزامی
۳۲	۳- منفی کردن افعال ماضی
۳۳	۴- منفی کردن افعال ماضی استمراری
۳۱	۵- ماضی و مضارع مستمر
۳۴	۶- منفی کردن افعال امری
۳۹	مصوت‌های زبان سمنانی
۴۷	ضمایر شخصی و اشاره در زبان سمنانی
۴۹	۱- ضمایر شخصی

۵۴	۲- ضمائر اشاره
۵۹	صفت و موصوف
۶۱	صفت عالی
۶۲	صفت تفصیلی
۶۲	مضاف و مضاف الیه
۶۵	صفت اسامی در زبان سمنانی
۶۷	۱- صرف اسامی نرین
۷۱	۲- صرف اسامی مادین
۷۹	تألیف متفادت برخی از واژه‌ها در زبان سمنانی
۹۵	چند نکته

درآمدن بر دستور زبان سمنانی، کاری از شاعر و پژوهشگر نام آشنای سمنانی، رحیم هارنان است که جامعه ادبیات سمنانی در این برهه زمانی، به آن نیاز مبرمی دارد. بی شک، نیاز آیندگان به این گونه بحث‌ها و فحوص‌ها، بیشتر خواهد بود.

موسسه فرهنگی هنری سمن بویان بر آن برآمد که در حد وسع و توان خود؛ با یاری علاقه‌مندان و پژوهشگران و صاحب نظران، این خلأ فرهنگی را به نوعی بر طرف نماید.

اختلاف سلیقه و عقیده در نگارش سمنانی و رعایت نکات و ظرایف دستوری آن علاوه بر توان شاعران و نویسندگان بومی، به اختلاف گویش و بیان نیز برمی گردد که این خود، نکته‌ی بسیار ظریفی است که باید به آن توجه شود.

کاربرد کلمه‌ی دستور در این کتاب، به معنای آن نیست که موسسه سمن بویان شیوه‌های دیگر پژوهشی و نگارشی و دستوری را خطا بدانند

بلکه این آغاز راه پر فراز و نشیبی است که سنگلاخ‌ها و ناهمواری‌های آن در پیمایش، به نمایش گذاشته می‌شود.

تجربیات و تحقیقات و واکاوی‌های معماریان در این عرصه، مسبوق به سابقه است و چنان که خود می‌گویند سند مکتوبی در این زمینه نیافته است. ده. آن استناد کند. از این جهت نیز کار ایشان، برای موسسه فرهنگی هنری سمن بویان، ارزش خاص دیگری دارد.

قسمت‌هایی از این کتاب، با بعضی عناوین مشابه، خود بیانگر سابقه اندک زمانی دستور زبان سمنانی می‌باشد که اول بار در سال ۱۳۸۳ به همایش گویش سمنی ارائه شده است. در سال ۱۳۸۹ نیز در کتاب کومش سرزمین هزار گویش، معماریان، به بحث دستوری صرف افعال، صرف اسامی و ضمائر شخصی را مطرح کرده است. همچنین سال ۱۳۹۲ مقاله تعدد افعال در گویش سمنانی معماریان در کتاب فرهنگ و گویش‌های کومش، به کوشش اسماعیل همتی به چاپ رسیده است. علاقه‌مندان را به منابع فوق ارجاع می‌دهیم که با تغییرات حاصله از تجربیات جدید مقایسه نمایند. در اینجا سخن از تاریخچه دستور زبان سمنانی نیست که آن تحقیق جدا و مستقلاً را می‌طلبد.

موسسه فرهنگی هنری سمن بویان، تمامی این حرکت‌های ارزنده را ارج می‌نهد و همچنان در آغاز این راه دشوار، منتظر آثار با ارزش

صرف افعال / ۳

فرهیختگانی است که عمر و سرمایه معنوی خود را در این راه صرف می‌نمایند. همه‌ی ما باید سیمرغ وار به سوی اوجی پرواز نماییم که زبان فاخر سمنانی، محکم و استوار در جایگاه دیرین و اصلی خود قرار گیرد و این ممکن نیست جز با وحدت و همدلی و همکاری همه‌ی فرهیختگان و پژوهشگران. به این امید.

محمد رضا جدیدی

مدیر موسسه فرهنگی هنری

سمن بویان سمنان